

ורבי ישמעאל אכל שמינה – And ר"י maintains if he ate a superior

Overview

The בר"י presents a מחלוקת between ר' ישמעאל and ר' עקיבא. ר"י maintains (that the פסוק מוטב שדהו וגו' ישלם teaches us) that it is necessary for the מזיק to pay damages equivalent to the produce of the best field. While ר"ע maintains (that the פסוק teaches us) the damages are collected from the choicest fields, and certainly it is so by הקדש¹. The גמרא challenges the view of ר"י and asks; if the animal ate a שמינה he pays a שמינה and if he ate a כחושה he (also) pays a שמינה?! There are two issues discussed in this תוספות. Firstly why mention the phrase שמינה משלם שמינה; the גמרא could have simply asked אכל כחושה משלם שמינה?! Secondly why is the question on ר"י more than on ר"ע; neither said that שמינה משלם שמינה. They both seemingly said the same thing; the מזיק pays from the מוטב (according to ר"י) or the (ר"ע).

פירוש² בשלמא אכל שמינה משלם שמינה אלא אכל כחושה אמאי משלם שמינה –
The explanation of the phrase שמינה משלם שמינה is to be understood as follows: it is rightfully understood that אכל שמינה משלם שמינה (for the תורה writes וגו' ישלם (מיטב) however if he ate a כחושה, why does he pay for a שמינה?!

תוספות offers an alternate explanation:

אי נמי הכי פירושו כיון דבשמינה אין משלם אלא שמינה כמו שהזיק –
If you wish you may also say that this is the explanation of the phrase אכל שמינה משלם שמינה; since, when he ate a שמינה, he only pays a שמינה, as much as he damaged -

ולא קנסינן ליה לשלם יותר ממה שהזיק –
And we do not punish him to pay more than he damaged -

אם כן כשאכל כחושה נמי לא לקנסיה לשלם יותר ממה שהזיק לשלם שמינה –
If so, then when he ate a כחושה, we should also not punish him to pay more than he damaged; i.e. to pay a שמינה.³

תוספות asks:

ואם תאמר אמאי טעי טפי בדברי רבי ישמעאל לומר -
And if you will say; why was the גמרא more mistaken⁴ in the words of ר"י to assume that he meant to say -

שאם אכל כחושה משלם שמינה -

¹ The גמרא subsequently explains the מחלוקת between ר"י and ר"ע.

² The term 'פירוש' is generally used when there is some difficulty with the apparent interpretation. Here too the phrase שמינה משלם שמינה is seemingly unwarranted (see 'Overview').

³ The question is why there is an inconsistency in the method of payment.

⁴ The assumption that שמינה משלם שמינה is a mistaken one; as is soon evident in the גמרא.

– **אכל כחושה משלם שמינה** **that if**

יותר מדברי רבי עקיבא דלמא רבי עקיבא קאמר נמי –

More than in the words of ר"ע. Perhaps (just as we assume that ר"י meant (אכל כחושה משלם שמינה **ר"ע** also meant -

– **שאם אכל ערוגה⁵ כחושה משלם ערוגה שמינה שבשדותיו** –

That if he ate a כחושה row he pays with the שמינה row of his fields⁶.

answers: תוספות

ויש לומר לפיכך טעה בדברי רבי ישמעאל טפי –

And one can say; the reason he wrongfully interpreted the words of ר"י, rather than the words of ר"ע, is -

משום דקאמר רבי עקיבא לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית –

Because ר"ע responded to ר"י, saying; 'the verse did not come to teach what you maintain, but rather it comes only to teach us to collect damages from עידית (and nothing more) -

משמע ששמע מרבי ישמעאל שבא הכתוב לחייב יותר ממה שהזיק –

This⁷ indicates that ר"ע understood from ר"י that the פסוק is coming to obligate the מזיק to pay even more than he damaged, meaning -

כגון דאם אכל כחושה משלם שמינה:

That for instance if he ate a כחושה, he pays a שמינה.

Summary

The preface of 'אכל שמינה וכו' is to either set the stage for, or strengthen, the question of 'אכל כחושה משלם שמינה'.

The statement of 'לא בא הכתוב אלא' indicates that ר"ע is minimizing the rule of ר"י as opposed to ר"י.

Thinking it over

1. What are the relative advantages of the two פירושים in the beginning of תוספות?

2. ר"ע indicates that 'לא בא הכתוב אלא וכו' mentions that the term of 'אכל שמינה' is less severe (concerning מיטב) than ר"י. However in the גמרא of the מסקנא that they argue in a case where דניזק דניזק דמיזק דמיזק, it turns out that ר"ע is ⁸? 'לא בא הכתוב אלא'.

⁵ It is not clear why תוספות inserts here the word(s) ערוגה. [See following footnote # 6.]

⁶ See מהר"ם who interprets this to mean from the field of the מזיק.

⁷ The words (of ר"ע that) 'לא בא הכתוב אלא' indicate that ר"ע is coming to lessen the obligation and severity that his counterpart ר"י ascribed to the פסוק. [Otherwise in the simple reading of the ברייתא there seems to be no difference between ר"ע and ר"י (except perhaps the phrase 'להקדש'). The גמרא assumes that the severity of ר"י is that 'אכל כחושה משלם שמינה'.

⁸ See מהר"ם וכו'.